

YTTRANDE

2016-11-23

Justitiedepartementet

103 33 Stockholm

Ds 2016:37

Departementspromemorian Åldersbedömning tidigare i asylprocessen (Ds 2016:37)

Inledning

Rörelsen #vistårinteut Mora består av professionella och frivilliga som möter ensamkommande unga i sina uppdrag. Vi vill härmed avge ett yttrande när det gäller departementspromemorian Åldersbedömning tidigare i asylprocessen (Ds 2016:37).

Vi kan nämna ett specifikt fall i Mora där personen i fråga skrevs upp i ålder utan att få chansen att bevisa sin ålder. Personen det handlar om ville själv göra ett ålderstest men Migrationsverket beslutade då att inte finansiera testet som dem tidigare gjort utan menade att denna ungdom utan jobb och egen inkomst skulle ordna allt själv, både betalning och bokning av ålderstestet. Dem hade dock inte informerat om att han kunde ordna detta själv, vilket han naturligtvis gjort om han hade haft råd. En av grunderna dem angav i det negativa beslutet var just detta att han inte varit samarbetsvillig i att bevisa sin ålder. Denna ungdom som bor i Mora har varken id-handlingar eller andra papper som kan bevisa hans ålder. I en tidigare intervju med Migrationsverket nämnde han att han gärna ville göra ett ålderstest. En tid efter detta började Migrationsverket finansiera åldertest igen men denna ungdom hamnade mellan stolarna och har nu blivit uppskriven i ålder utan något som styrker denna handling. Han ska bli sänd till Afghanistan där han inte känner någon och inte har familj som kan ta hand om honom. Han är född och uppvuxen i Iran.

Detta är ett av många liknande fall i Mora kommun. Just nu är det 11 personer vad vi vet som

skrivits upp i ålder men det kan vara fler och ytterligare väntar på att utredas.

Sammanfattning

Förslaget rymmer en del positiva skrivningar, till exempel att åldersbedömning blir möjlig att överklaga separat och att barn, även om de saknar identitetshandlingar, kan ses som barn (7.1, s. 35).

Vi är däremot djupt oroliga över och kritiska över följande:

Migrationsverket kan ta beslut om ålder för personer som i registreringssamtalet uppger att de är ensamkommande unga men som enligt tjänstemän på Migrationsverket ses som *uppenbart* äldre än 18 år. Dessa personers ålder räknas inte som ändrad och beslutet kan därmed inte överklagas. Vi anser att det finns risk för godtyckliga bedömningar. Förfaringssättet ger ett stort mått av rättsosäkerhet genom att

- Det till stora delar bygger på föreställningar att det går att se på en person hur gammal den är alternativt att det finns genetiska särdrag som kännetecknar den sökandes härkomst i kombination med kulturellt betingade drag. Vår erfarenhet är att det kan råda mycket delade meningar om vad som är "uppenbart".
- De barn som uppfattas som uppenbart äldre än vad de egentligen är inte kommer att inkluderas i barnrättsperspektivet och därmed kommer att förnekas de rättigheter som alla andra barn har. De riskerar då att bli utnyttjade på olika sätt (se till exempel paragraf 32-36 och 38 i barnkonventionen), både i Sverige och vid eventuell utvisning. Detta är något som skrivningarna är till för att hindra men som istället motverkar sitt eget syfte.
- Barn som uppfattas som uppenbart äldre än 18 år inte kommer att kunna överklaga beslutet separat. Det innebär att ett allt för stort ansvar läggs på den enskilda tjänstemannen att fatta rätt beslut vid tillfället, ett beslut som kan innebära fara för barnets liv. Även för tjänstemännen är överklagande en extra säkerhet.
- Tidiga åldersbedömningar utan utredning kan ge utrymme för systematiska åldersuppskrivningar av minderåriga barn till vuxna vid registreringen - kanske för att spara tid och pengar. I praktiken skulle det kunna innebära att vissa barn ställs utanför det mottagande och asylbedömning som barn har rätt till.

Baserat på de skäl vi angivit ovan motsätter vi oss skarpt de här skrivningarna i lagändringarna eftersom vi menar att rättsosäkerheten ökar kraftigt för ensamkommande unga asylsökande som är barn men som enligt Migrationsverket uppenbart är äldre än 18 år.

För rörelsen #vistårinteut:s räkning har vi som talespersoner sammanfattat de synpunkter som lyfts i dialog med sympatisörer och medlemmar.

Vänligen,

#vistårinteut Mora genom Lina Gabrielsson och Jenny Törehed, boendestödjare på HVB.